

Gedeputeerde Staten Gelderland
p/a Omgevingsdienst Regio Nijmegen
Postbus 1603
6501 BP Nijmegen

Ook per mail: wabo@odrn.nl

Haarlem, **29 juli 2020**
kenmerk: **D20200324**
uw kenmerk: **4302715**
onderwerp: **ZIENSWIJZE Stichting Veiliger Zaltbommel tegen uw ontwerpbesluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning aan Sachem Europe BV te Zaltbommel**
E-mail: jan.eelco.dijk@vvadvocaten.nl
tel.nr: 023-5100768

Geacht College,

Als gemachtigde van de Stichting Veiliger Zaltbommel gevestigd te Zaltbommel dien ik hierbij een zienswijze in tegen uw ontwerpbesluit tot verlening van een omgevingsvergunning aan Sachem Europe BV te Zaltbommel. Het betreft een omgevingsvergunning fase 1 voor de activiteiten genoemd in art. 2.1 lid 1 onder e Wabo (veranderen van (de werking van) een inrichting), art. 2.1 lid 1 onder i jo. art. 2.2.aa sub a Bor (verrichten van handelingen die invloed hebben op beschermde natuurgebieden) alsmede maatwerkvoorschriften op grond van art. 2.7 Activiteitenbesluit.

Cliënte kan zich met dit ontwerpbesluit niet verenigen.

Een kopie van de statuten van de rechtspersoon, sluit ik als bijlage 1 bij.

De gronden van de zienswijze luiden in ieder geval als volgt.

Algemeen

De zienswijze richt zich tegen het gehele ontwerp en tegen alle te vergunnen activiteiten. Dat betekent in ieder geval dat de zienswijze zich richt tegen de verandering van de inrichting of veranderen van de werking van de inrichting, alsmede tegen het verrichten van handelingen die invloed hebben op beschermde natuurgebieden. Verder richt deze zienswijze zich tegen de maatwerkvoorschriften Activiteitenbesluit.

Specifiek

Meer specifiek voert de Stichting het navolgende aan.

Veranderen van de inrichting

Verhoging met 25% van de productiecapaciteit leidt tot extra risico's en overlast

In de ontwerpvergunning staat onder andere dat de productiecapaciteit van Sachem toeneemt met 25%. Was in de vergunning van 2006 een capaciteit van 32.000 ton eindproduct vergund, in de onderhavige ontwerpvergunning is dat 40.000 ton.

In het algemeen voert de Stichting aan dat deze toename van de productie een vergroting van de veiligheidsrisico's voor omwonenden tot gevolg heeft. Daarbij heeft de uitbreiding een toename van de overlast tot gevolg. Zo maakt de ontwerpvergunning aan de gevel van de dichtstbijgelegen woning (Koxkampseweg 13) een aanzienlijke toename van geluid mogelijk. Was in de vergunning uit 2006 een langtijdgemiddeld beoordelingsniveau van resp. 42, 41 en 40 dB(A) toegestaan in de dag-, avond- en nachtperiode, in de ontwerpvergunning is aan de gevel van deze woning een geluidsbelasting van resp. 43, 46 en 44 dB(A) in de dag-, avond en nachtperiode. Met name in de avond en de nachtperiode moet deze woning een zeer forse toename van de geluidsbelasting verdragen.

In de eerste plaats voert de Stichting aan dat de toename van de veiligheidsrisico's en de overlast in de omgeving ontoelaatbaar zijn.

De Stichting voert in de tweede plaats aan dat er geen enkele noodzaak is om de extra verhoging van de productiecapaciteit te vergunnen. In de afgelopen vijftien jaar heeft Sachem nooit meer dan 27.000 ton eindproduct geproduceerd. Er zit in de vigerende vergunning al een aanzienlijke ruimte om nog extra te gaan produceren ten opzichte van hetgeen tot nu toe feitelijk is geproduceerd. Daar komt dan nog weer 25% bovenop in de omgevingsvergunning die thans in ontwerp ter inzage ligt. Het is niet aannemelijk dat er een markt is om dit in de toekomst ineens wel te gaan doen. Uit de stukken blijkt niet van een toets en/of een afweging van uw college op dit punt.

Relevante ontwikkelingen niet meegenomen in de beoordeling

De Stichting voert aan dat in het ontwerpbesluit een aantal relevante ontwikkelingen niet is meegenomen, of op een onjuiste wijze is beoordeeld. Dit niettegenstaande dat ze wel relevant zijn. bijvoorbeeld in het kader van de beoordeling van de veiligheidsrisico's van Sachem.

De Stichting noemt in dat verband:

- De verbreding van de Rijksweg A2;
- De intensivering van de spoorverbinding Utrecht-Den Bosch

- De mogelijkheden die het bestemmingsplan Waluwe III biedt, alsmede het recent vastgestelde Reparatieplan voor de Maatschappelijke Zone Waluwe III.

Door in het bijzonder de verbreding van de A2 en de intensivering van het spoor ontstaat een grotere kans op ongelukken met transporten van gevaarlijke stoffen. In de QRA is daarmee niet, althans onvoldoende rekening gehouden.

Zo merkt de Stichting in het bijzonder op dat de risico's van het spoor mede onvoldoende in beeld zijn gebracht, omdat Royal Haskoning alleen het personenvervoer heeft meegenomen en niet het goederenvervoer. De Stichting brengt naar voren dat het goederenvervoer een bron van risico is, mede in cumulatie met de risico's van de bedrijfsactiviteiten van Sachem. Over de spoorlijn worden veel en in toenemende mate gevaarlijke stoffen vervoerd, Overigens neemt ook de intensiteit van het personenvervoer aanzienlijk toe in de toekomst.

De Stichting schetst in het stuk dat als bijlage 2. Bij deze zienswijze is gevoegd een mogelijk scenario. In de aanvraag is geen, althans onvoldoende ingegaan op dergelijke scenario's, waardoor een onaanvaardbaar veiligheidsrisico ontstaat.

Daarbij komt dat in de aanvraag om vergunning van één of meerdere onjuiste feiten is uitgegaan.

Aan de westzijde van de chemische fabriek Sachem ligt op krap 350 meter afstand de nieuwe woonwijk Waluwe. In het rapport 'Aanvraag omgevingsvergunning (revisie milieu)' van 3 februari 2020 dat Royal Haskoning namens Sachem opstelde staat op pag. 8 dat de afstand tot de woningen 600 meter is. Op de bijgevoegde kaart in dit rapport (fig. 1.2, pag. 9) zijn de nieuwe woonwijken Waluwe 2 en 3 niet ingetekend. Aldus lijkt het erop dat deze woonwijk niet, althans niet op een correcte wijze is meegenomen in de beoordeling van de aangevraagde activiteiten.

Veiligheid

Gebreken in de QRA

De Stichting voert aan dat de QRA een aantal essentiële gebreken kent.

Zo staat op blz. 12 dat Epichloorhydrine (ECH) een lage reactiviteit heeft en een vlampunt van 28° C; het zou daarom niet brandbaar zijn. Bij opslag en transport is dit vlampunt wellicht geen probleem, maar dat is naar het inzicht van de Stichting anders bij de productieomstandigheden bij Sachem, waar gewerkt wordt bij temperaturen tot 80° C en werkdrukken van 8 ato. Bij dergelijke omstandigheden is ECH brandbaar en leidt het gebruik van de stof mogelijk tot calamiteiten in de omgeving. In die zin ligt het in de rede in de (aanvraag om) omgevingsvergunning het scenario van instantaan falen van de drukreactor en

het leegstromen en/of ontploffen van een drukreactor met brand en een toxische wolk tot gevolg nader te onderzoeken. Ten onrechte is dat niet gebeurd.

Overigens: ook bij opslag zijn temperaturen van meer dan 28° C niet ondenkbaar en/of ongebruikelijk.

Uit literatuur blijkt ook het volgende:

- WHO 1984: ECH is a highly reactive and flammable chemical.
- Dow Chemical (Msds producent): ECH is a highly reactive chemical; above 31°C explosive vapour/air mixtures may be formed.
- In dezelfde datasheet staat ook dat epichlorhydrine bij verbranding fosgeen kan vormen.

Nu niet wordt uitgegaan van een risico van calamiteiten bij ECH is een dergelijk scenario evenmin meegenomen in de Aanvullende Risico-inventarisatie en –evaluatie (ARIE) en evenmin in rampenplannen. Mocht een dergelijke calamiteit zich voordoen, dan wordt de ramp nog groter (complexbrand) omdat nu niemand weet hoe dan te handelen.

Interne domino-effecten en complexbrand

Uit de aanvraag en de QRA blijkt dat er in de ontwerpvergunning diverse drukreactoren zijn waarmee onder hogere druk gewerkt gaat worden. Dat geldt voor de huidige drukreactoren in de hallen 2 en 3.

Uit de QRA blijkt dat de drukverhoging in de reactoren geen effect heeft op de externe veiligheid.

De Stichting merkt op dat in de QRA de cumulatieve risico's van meerdere drukreactoren niet, althans onvoldoende zijn meegenomen. Ook te toegepaste rekenapplicatie Safeti-nl houdt geen, althans onvoldoende rekening met cumulatieve effecten van meerdere reactoren op één bedrijfsterrein waarbij van iedere drukreactor of van een aantal de druk wordt verhoogd. Daardoor stijgen ook de risico's op calamiteiten. Als één drukreactor faalt en een explosie optreedt, zal er een domino-effect optreden door de aanwezigheid van meerdere drukreactoren en dat heeft weer een complexbrand tot gevolg.

De Stichting meent dat dergelijke risico's stelselmatig worden onderschat in de bedrijfsvoering van Sachem.

RTO

Uit de aanvraag en de ontwerpvergunning blijkt dat een regeneratieve thermische oxidator (RTO) in de inrichting wordt gebouwd.

De Stichting wijst op de onzekerheden, risico's en nadelen aan en van de RTO. Gezien de capaciteitsverhoging en de verhoging van de druk, waarover hiervoor al opmerkingen zijn gemaakt, zal het inregelen en beheersbaar houden van de installatie nauwkeurig management verlangen. Zo moet er zorgvuldig op worden gelet dat de afgassen die in de RTO worden gevoerd buiten de explosiegrens blijven.

Het valt de Stichting op dat er in de omgevingsvergunning geen specifieke voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van de deze aspecten met betrekking tot RTO. Dat betekent dat het functioneren van de installatie wordt overgelaten aan het eigen inzicht van het bedrijf, en dat uw college op afstand blijft. Gezien het voorgaande hadden voorschriften en het stellen van eisen in de vergunning naar het inzicht van de Stichting niet achterwege mogen blijven.

Overigens erkent de Stichting dat de RTO een bijdrage kan leveren aan het terugdringen van de uitstoot van schadelijke stoffen die tot luchtverontreiniging leiden. In zoverre acht de Stichting het van belang dat de RTO wordt toegepast. In zoverre acht zij het ook van belang dat, als uw college al de aangevraagde productieverhoging en alle andere wijzigingen in de omgevingsvergunning die tot uitbreiding van productie kunnen leiden vergunt, in de omgevingsvergunning moet zijn opgenomen dat dit uitsluitend mogelijk is dan nadat de RTO is opgericht en in werking is.

Onttrekking grondwater

In paragraaf 4.3.1. van het 'Rapport aanvraag omgevingsvergunning' d.d. 3 februari 2020, staat dat de grondwateronttrekking per 1 juli 2023 wordt beëindigd. De Stichting voert aan dat er inmiddels handhavingprocedures lopen waarin Sachem door uw college van GS wordt gedwongen uiterlijk op 1 april 2021 de onttrekking van grondwater te beëindigen. Dit omdat de onttrekking niet langer nodig is in verband met de bodemsanering bij Sachem.

In paragraaf 4.3.1. van het voornoemde rapport d.d. 3 februari 2020 bij de aanvraag is ook de lozing van het opgepompte grondwater op het oppervlaktewater opgenomen.

In de onderhavige aanvraag wordt aldus wederom opgenomen dat tot 1 juli 2023 grondwater mag worden opgepompt. Gezien het feit dat de onttrekking van grondwater al op 1 april 2021 moet zijn beëindigd voert de Stichting aan dat de omgevingsvergunning in ieder geval dient te worden geweigerd, voor zover daarin ook na 1 april 2021 grondwater mag worden onttrokken en/of onttrokken grondwater mag worden geloosd op het oppervlaktewater.

De Stichting heeft overigens bezwaar aangetekend tegen het besluit tot het handhavend optreden tegen Sachem wegens het onttrekken van grondwater. Dit omdat de Stichting van oordeel is dat de termijn tot 1 april 2021 die Sachem wordt gegund veel te lang is. De Stichting meent dan ook dat de ontwerp-omgevingsvergunning, voor zover zij het onttrekken van

grondwater wordt toegestaan, ook moet worden geweigerd voor zover het mogelijk wordt gemaakt voor de datum van 1 april 2021 nog grondwater te onttrekken.

Natuur

Voor zover de ontwerpvergunning betrekking heeft op het verrichten van handelingen die invloed hebben op beschermde natuurgebieden brengt de Stichting het navolgende naar voren.

In het algemeen voert de Stichting aan dat significante effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet kunnen worden uitgesloten. In dat verband is met name het Natura 2000-gebied de Rijntakken relevant. De grens van dit gebied ligt op de gemeentegrens van Zaltbommel. Het betreft dan in het bijzonder de Hurwenensche Kil ten oosten van Zaltbommel en de gebieden aan de noordelijke oever van de Waal ten zuiden van de kern Neerijnen. Deze Natura 2000-gebieden liggen binnen het werkgebied van de Stichting.

Stikstof

Uit de ontwerpvergunning en de stukken die daarbij gevoegd zijn, blijkt dat u voornemens bent de vergunning te verlenen omdat er geen sprake is van een toename van de depositie ten opzichte van de referentiesituatie op –bijna- overbelaste hexagonen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Dat zou in het bijzonder blijken uit het rapport van Royal Haskoning d.d. 4 februari 2020, dat als bijlage bij de aanvraag is gevoegd. U gaat in de toelichting bij het besluit in op de stikstofdepositie in Hoofdstuk 16. In de stukken wordt gesteld dat Sachem gebruik maakt van de mogelijkheid tot intern salderen. De situatie na vergunningverlening wordt vergeleken met de referentiesituatie. Dat is de situatie zoals zij is vergund in de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 op 26 januari 2015.

Uit de Beleidsregel intern salderen blijkt dat alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de toestemming opgenomen N-emissie in de referentiesituatie, voor zover de capaciteit feitelijk is gerealiseerd.

De Stichting voert aan dat uit de beschikbare stukken niet, althans onvoldoende is af te leiden dat de stikstofdepositie in de beoogde situatie afneemt ten opzichte van de vergunde situatie in 2015 en de feitelijk gerealiseerde capaciteit. Uit paragraaf 16.2 van de toelichting bij de ontwerpvergunning blijkt dat uw college de feitelijk gerealiseerde capaciteit afleidt uit facturen inzake het (gas)verbruik. Onduidelijk echter is hoe uit de facturen voor het gebruik van gas de feitelijk gerealiseerde capaciteit is vastgesteld, wat de feitelijk gerealiseerde capaciteit is die is vastgesteld, en welke de daarbij behorende stikstofemissies zijn ten opzichte waarvan de interne saldering is uitgevoerd.

De Stichting wijst in het bijzonder op het feit dat in de voornoemde stukken staat dat de NO_x-emissie als gevolg van de stoomketels in de beoogde situatie aanzienlijk afneemt in

vergelijking tot de vergunde en feitelijk gerealiseerde situatie. Daarbij zijn in het bijzonder de stoomketels 3 en 4 relevant. De Stichting voert aan dat met name niet deugdelijk is gemotiveerd op basis waarvan de feitelijk gerealiseerde emissie van ruim 4000 kg NO_x per jaar is vastgesteld.

Ten aanzien van de Regeneratieve Thermische Oxidatie (RTO) staat in het rapport dat wordt uitgegaan van een emissievracht van 1020 kg NO_x per jaar. De Stichting voert ook aan dat onduidelijk is op basis waarvan de emissie van deze installatie wordt vastgesteld.

Uit de toelichting bij de ontwerpvergunning, in het bijzonder paragraaf 16.2, blijkt dat er in de beoogde situatie sprake is van een toename van de verkeersbewegingen van zwaar vracht- en licht verkeer. De bijdrage van het verkeer is volgens paragraaf 16.2 79,7 kg NO_x per jaar.

De Stichting merkt op dat de verkeersberekeningen zijn uitgevoerd met AERIUS Calculator, zoals overigens ook voorgeschreven in de Regeling Natuurbescherming. AERIUS gebruikt voor wegverkeer het rekenmodel SRM2. Cliënte wijst erop dat dit rekenmodel een niet deugdelijk onderbouwde afkapping op 5 kilometer afstand pleegt. Voor het Adviescollege Meten en Bereken Stikstof (bekend als de Commissie Hordijk) was dit een van de redenen om te adviseren het gebruik van SRM2 te beëindigen. Cliënte wijst uw college op het rapport 'Meer meten, robuuster rekenen' van 15 juni 2020.

REDENEN WAAROM ik u namens cliënten verzoek:

- de zienswijze gegrond te verklaren;

Hoogachtend,

J.E. Dijk

Bijlage

Als casus nemen we een ongeluk met een goederentrein net voor de spits. Bij de overweg een botsing met groot en zwaar (landbouw)voertuig en een ontsparing. Diverse ketelwagens scharen en ontsporen tegenover Sachem. Er ontstaat een brand met toxische wolk en kans op een BLEVE₁. Door de overweg verstopt alle verkeer. Er is geen doorgang mogelijk op Veilingweg en Koxkampseweg. Alles zit muurvast. Veel verkeer op de Koningin Wilhelminaweg en Heemstraweg vanwege het station en einde/begin werktijden. Dan pas kunnen hulpdiensten in actie komen. De brandweer zal nauwelijks zijn weg vinden om te helpen. Totale chaos ligt op de loer. Hulpdiensten zullen hun handen al vol hebben aan de evacuatie van alle reizigers, die stranden op de A2 en op het spoor en die snel in veiligheid moeten worden gebracht.

Als dan bijvoorbeeld ontruiming of evacuatie aan de orde komt voor de inwoners van de nabijgelegen woonwijken en kantoren en scholen, dan is vluchten niet mogelijk.

Een BLEVE (met ontploffing) op het spoor kan leiden tot falen van Sachem installaties. En omgekeerd kunnen allerlei domino-reacties ontstaan als er bij Sachem iets misgaat. Een crisiscentrum inrichten duurt minstens een half uur. Het belangrijke eerste uur is al bijna voorbij voordat gerichte acties kunnen worden gedaan.

De A2 en het spoor worden onmiddellijk afgesloten. Resterende smalle vluchtwegen voor de inwoners raken daardoor verstopt. Scholen en woningen en kantoren kunnen niet lang tegen gifwolken worden beschermd. Deze risico's voor de veiligheid van de bevolking moeten volledig worden meegenomen in de analyses van de externe veiligheid van Sachem en in de berekeningen voor het groepsrisico.